

A „KELET” előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Félévre 8
Negyedévre 4
Egy óra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:
Főár 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kolozsvár, 1878. máj. 25.

(?) Szíves üdvözlötünk b. Orbán képviselő urnak vezetéke-nevenapján, melytől nem csak a circumspectus szász bortermelő, hanem egy földmivelő ország minden polgára oly méltán tart s melyre kivált az utóbbi években, annyiszor volt alkalmunk keserűséggel gondolnunk.

Ime az idej Orbán-napra fél-borogós égbolt alatt, kövér vetések, gyönyörűen fejlődő és gyümölcsültetvények között viradnak. Pár napja országos eső áztatta tikkadt mezőinket, havasaink vastag rétege minden nagyobb pusztítás nélkül rokkant meg; fagy, rozsdá ideje elmúlt s ha a jégeső daemona is oly kegyes lesz hozzánk, mint többi, már-már szokásossá váló, csapásaink gonosz szellemei: szinte megnyugvással és reménykedéssel tekinthetünk a jövővel, mozgósítási hitellel, bankadósággal, vámszerződéssel és a közös költségek quótájával szembe.

Sőt, mint egyik szőlészeti szaklapban olvassuk, már a phylloxera vastatixtól sem kell annyira félnünk, a miután ellenszere fölfedeztetett egy petéit pusztító rovarban, melylyel Franciaországban kísérlet is történt s oly sikerrel, hogy a pár évvel ezelőtt teljesen ellepített szőlőültetvények ismét termő ágakat hajtának.

De nem csak a szőlőnek — a politikai élet mezejének is meg van a maga phylloxera-ja s ime — hogy az áldás cöstitül jöjjön — a mi egyesült reactionarius, ultramontán, conservatív, liberalis, radicalis ellenzékünk is, ugytetszik nekünk, kezdi megtalálni a maga ellenszerét.

B. Simonyi Lajos nagy emphasissal indított adó-hadjárat, a képviselőház utóbbi tárgyalási napján (melyről a tudósítások hozzáunk épen Orbán-napján érkeztek) oly fényes — fiascora vezetett, hogy hajlandók vagyunk minden jó kilátásokkal nézni, e tekintetben is, a jövő elé.

Egyáltalán, szánnandó egy sors jutott ennek a mi habarék-pártunknak részébe. A dobbal-trombitával hirdettett nagy egyesítési program alig tétetett közé, a képviselőházi padokon a hurcolkodás alig történt meg s már is habarodás kezdődött az egész habarékban s nem csak a fátylász-zene föltett esett meg a hajbakapás, hanem a The-mistocles-Mitades-féle álmatlan éjnek is elkövetkeztek a vezér-férfiak között és sok keserű kórtyó lón elfogyaszta az a fölötti töprengésben, hogy ki legyen a vezér: Apponyi Albert vagy Simonyi Lajos, Paczolay János vagy Pulszky Gusztáv? Ezekhez járul még az a szerencsétlenség is, hogy haza-résztünkben, mely kész prédálul tekintett s melynek számára, mint czinegének a tők, már a program egy passusában kitétetett a léptessző, épen Kispál Sándorra bízott az ezredesség, ki, mint lapunk egyik elmes munkatársa mondá, mind praesentálja a nyugtatványát, de nem tud eleget tenni a pénztárnok követelésének; hogy küldje ezredének csak egy akkora közlegénye által be, mint a hüvelykujjam.

Ily kétségbeesett körülmények között csoda-e aztán, hogy minden áron rehabilitálni kellett volna a veszendőbe indult nymbust (?) s honmentő Curtiuskét a legvitőzebb magyar huszár fia: b. Simonyi Lajos vállalkozott, hogy a habarék-párt a biztosnak vélt diadal dísfőnyében térhessen az országgyűlési szünidőkre választói közé.

És a számítás, valóban, elég biztosnak is látszhatott, hiszen az adó-fizetésről volt szó s ki ne mondana egy szívből jövő eljantának, a ki azt bizonyítja, hogy az adó-fizetés terhes, hogy az adó-behajtás súlyos a polgároknak nézve, hogy a finansz csak finansz.

S meg kell adni, hogy b. Simonyi igen ékesen szónokolta el mindezeket s még sokkal többet. A hatás nagy, a kormány leszavaztatása biztos — lett volna, ha b. Simonyival nem történt volna meg az az emberi dolog, hogy a miről beszél voltaképpen nem érti, hogy a midőn az illeték-kiszabásról, mint adókie-tésről szól, amabilis confusióban leledzik, hogy mai — törvényhatóságilag intézett — adó-behajtásunkról fogalma sincs, hogy állításait tények czafolják, s hogy mindezeket a pénzügy-miniszter oly határozottan, megelőzőleg tudja előadni és bebizonyítani, hogy a képviselőház 63-nyi szótöbbséggel szavaz e már megbukottnak tartott kormány mellett s e már magát miniszternek álmódó szónok ellen. Hja! sic fata tulere — magyarul: így ütök el a fát.

Azért meg egyszer: szívesen üdvözlünk minden Orbánt, mert ez Orbán-napján semmülegyet nem forrázott le a dér, mintcsupán a mi habarék-pártunkat.

Sok ily mosolygó Orbán-napot e hazának!

— Akárpiszelőháspénzügyi bizottsága tegnapielőtti ülésében tárgyalás alá vette a főrendiháznak a szesz-adóra és az ujabbi Lloyd szerződésre vonatkozó módosításait, s azokhoz egész mértékben hozzá járult.

— Azért meg egyszer: szívesen üdvözlünk minden Orbánt, mert ez Orbán-napján semmülegyet nem forrázott le a dér, mintcsupán a mi habarék-pártunkat.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

AZ ÉRTÉKESBÉ CIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adának vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak kére. 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Städt Stubénbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Hasenstein et Voigler (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Hasenstein és Voigler hirdetés körv. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest Servitátor 5. sz.

Nyiltéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

— Az országgyűlési szabadalvú párt tegnapielőtti értekezletét Gorove elnök megnyitván, a párt kijelölt bizottsága előterjesztette az országos választások vezetésére alakítandó végrehajtó bizottság névsorát, melyet az értekezlet változatlanul elfogadott; egyszersmind megválasztotta a végrehajtó bizottság elnökét.

— A főrendiház tegnapielőtti ülésén Tombor Iván képviselőházi jegyző áthozta a quótáról szóló törvényjavaslat elfogadására vonatkozó jegyzőkönyvi kivonatot, Szőgyényi M. László elnök sürgősségi indítványt tett, mely szerint e javaslat a hármas bizottság által rögtön tárgyalván, a másnapai ülés napirendjére tűzessék; Vay Miklós b. és Zichy Viktor gr. pártolták a javaslatot, míg Eötvös Dénes b. ellenezte. A többség elfogadta a sürgősségi indítványt s a quótajavaslat tárgyalását a tegnapi délelőtt 10 órákor tartandó ülésre tűzte ki.

— A német social-demokrácia ellen készített német kormányi javaslat hatalmas ellenségre talál, nemcsak a szabadalvú német sajátban, hanem magában a német birodalmi parlamentben is. És itt ellenzi azon párt, melyre eddig Bismarck támaszkodott: a nemzeti szabadalvú párt, mely klubgyűlésén elhatározta, hogy a javaslat ellen fog szavazni.

A német birodalmi gyűlésbeli pártok egyébiránt így oszlanak meg, illetőleg foglalnak állást az általunk már közölt social-demokrata ellenes javaslattal szemben: a birodalmi és német conservatív pártja egyhangulag odanyilatkovolt, hogy támogatni fogja a javaslatot; ellenben a nemzeti szabadalvú, a haladó és a centrum párt (ultramontán) a javaslat ellen nyilatkozott. Már meg is választották a főszónokokat és pedig a haladó pártiak részéről Richter, a nemzeti szabadalvúak részéről Benningsen, a centrum részéről Jörg, Reichensperger és Windthorst. Bismarck javaslata tehát biztos bukásnak néz elébe.

A keleti kérdés.

Csupa békehangok szólnak mindenfelől, Berlinből, Londonból, Pétervárról. A béke fenmarad — a congressus összeül, még pedig már június második hatáiban, Bűrselben, vagy Lauanában — így hangzanak az örömdetes hírek. Igaz, hogy Suvaloff gróf Lord Salisbury előtt kijelentette, hogy Oroszország javaslatait a legnagyobb titokban fogják tartani, míg az angol kormány nem válaszolt — de hát mit tesz az a jólétszerűség előtt nincsenek korlátok. S ha Berlinből és Pétervárról oly nagy buzgósággal terjesztették a jó híreket s igyekeztek magával Angliával is elhitetni, hogy milyen kedvező a helyzet: hát ebben semmi veszedelem nincs. Az ilyen nem terrorizálás legkevésbé sem árt; az azonban mégis furcsa, hogy e nyilván csak csinált hangulatra, mely a „continensen” a békét illetőleg uralkodik, a Times oly nagy súlyt helyez. A békés megoldás valóban nem a berlini és pétervári lapok által csinált hangulattól függ, hanem pusztán és kizárólag Anglia és Oroszország meg egyezésétől. Erről pedig még nem tudhatni sem jót, sem rosszat, noha kizárva az előbbi egyáltalában nincs.

Valami rendkívüli módon azonban Oroszország mégsem látszik bizni abban a teli tudóval hirdetett békés elintézésben. Ismét hízelget Szerbiának, már tudnillik ennek módja szerint: pengő rubelkekkel; a mi annyit jelent, hogy biztosítani akarja magának a kis fejedelemség támogatását háboru esetében. Ennek eshetőségére vallanak a Konstantinápolyból jelzett újabb katonai intézkedések és fontos mozdulatok, melyek a Fekete- és Márvány-tenger közötti párhuzamos két csatavonalra czéloznak.

Konstantinápolyból írja a „Pol. Corr.”, hogy nagy események előtt állunk, Tottleben tönk San Stefanóban rendkívüli haditanácsot tartatott, melyen csaknem valamennyi magasabb tiszt részt vett. A hozott határozatokról biztost nem tudhatni, az azonban tény, hogy a fővezénylőt a hadállásokat 4 kilométerrel előbbre tolni rendelte Konstantinápoly felé. Hagias Mammas falut az első gárda gyalogsági hadosztály első dandára szállja meg. St.-György posztját hadosztályilag igen fontosnak tartják. Ezt Skobelev tönk hadosztálya két lovás századdal erősítve szállta meg. Meglehet, hogy e mozdulat nem czéloz egyebet, mint azt, hogy e orosz hadak egész-ségesebb pontra helyeztessenek át s hogy az angol hajóraj lőtávolag tulra tétessenek. A Konstantinápolyban időző orosz tisztek legnagyobb része parancsot kapott azonnal visszahátrálni. Ennek következtében Péra utcáiról eltűnnek az orosz tiszti uniformisok, de annál sürűbben láthatni angol tengerészegegyenruhát.

Az oroszok 60,000 ember számára egy esztendőre való élelmiszereket halmozta össze Bulgáriában. Az orosz kormányának állitilag az a célja, hogy 200,000 bolgárt föl fog fegyverezni s a hegyekben guerrilla harcot fog velők inscenirozni.

Minthogy a kitöréssel fenyegető háboru óriási dimenziót ölthet, a porta rájta van, hogy az egész föld muzulmán lakosságát ügyének megnyerje. Achmed Kulussi effendi készített egy tervezetet az összes izlamok egyesülésére s ő maga külön küldetésben Afghanistanban ment, hogy a-

doggá tegye — akkor bízzék bennem! Nem magamra gondolok; nem óhajtom részemre a boldogságot, és ha ábrándoztam is a közelebbi órákban ilyenmő boldogságról, csupán álom volt az, mely tova röppent. Egy hang azt mondja szívemben, hogy órángyala lehetek még, ha teljes szívemből törekszem e nagy cél felé. Oh soha egy isten szolgálja sem őriste temploma szentségeit hűbben, mint én fogok őrködni boldogsága felett, mint én fogom védelmezni nyugalmat.

— Nyugalom? boldogságom? szólit Kornelia s fájdalmas mosolyra vonult ajkai. Boldogságom? Hol van az? Mi az? Magam is alig tudom, hol lehet a fel. — Menjünk a többiek után!

Felállt s néhány lépést tett előre. — Tissow ur! szólit hirtelen megállva. Swen feléje fordult. — Nyujtsa ide kezét! Swen hűvvel ragadta meg a szép kezét, s ajkaihoz akarta emelni. — Nem, nem! ne tegye! nem vagyok érdemés ily hődolatra. S különben is, ön barátom! Nemde barátom ön? az akar mindig lenni? — Ugy van. — Köszönöm! oh mily szívemből, mily teljes szívemből köszönöm önnek!

Kornelia melegen szorította meg új barátja kezét. S most jöjjön, térjünk vissza a társasághoz. Szemben a magas sziklával a tulso oldalom, sűrű bokrok közt kanyarog fel az ut a tötöre. Nehezen járhatok, de nem veszélyes ut. Swen átszoritotta mrs. Durhamot, a legrosszabb helyeken, s egy párszor kezét kelle oda nyujtani, s ugy-huzni fel egy dombos helyre. De egyetlen szót sem váltottak többet. Mielőtt Swen és a szép asszony izgatottságukból annyira magukhoz tértek volna, hogy képesek legyenek beszélni, már

nak lakosságát Oroszországtól elidegenítse és Angliához közelebb hozza őket. Cserébe Anglia megígérte, hogy Görögországot semlegességre fogja binni s a hellen lakosság fölkelését lecsendesíti. Ahmed Kulussi küldetésének azonban csekély sikere volt. Az oroszok elől menekült törökök reportirozása tárgyában még nem történt semmi s ámbár a menekültek sorsa frémítő s ezen sajnálatraméltó teremtetéseket az inség borzasztóan megtizedeli, a porta érték nem tett, mert tán nem is tehet semmit.

Ausztria-Magyarország és Törökország között a viszony a legszívélyesebb. A szultán az osztrák-magyar követség tiszteletére közelebb egy ebédet adott és azon Zichy gróft [nagyon kiütötte. Nagy meglepéssel emelik itt ki, hogy ugy a bosnyák menekültek, mint más pontokra nézve tökéletes egyetértés van a porta és Ausztria-Magyarország közt.

Batumot a törökök vonakodnak Oroszországnak átengedni, s ennek következtében az orosz hadsereg helyzete rendkívüli kellemetlen, sőt aggasztó lesz. A lázok fölkelése, melyben titkon angol kezek is dolgoznak, s a orosz egészségügyi viszonyok Livánában és a Tsuruksu völgyében, hol az orosz csapatok táboroznak, fenyegeti az orosz hadsereg biztonságát. Tottleben tábornok a legkomolyabban felszólítja ujjolag a portát, hogy adja át Batumot. Dervis pasa Batum parancsnoka insruktiót kér a portától, ez azonban rendszeres hallgatásba merült, s csak azt jelenté ki neki, hogy helyét nem szabad elhagynia. Időközben a láz és hagymáz Batum helyőrsége közt is ropogant pusztult tesz. Trapezuntba rövid idő előtt 17,500 beteg török katonát vittek Ázsia különböző részeiből, kik közül 5300 meghalt a városi körházakban. A törökök azon reményben, hogy Angliától hathatós támogatást fognak nyerni, harcias lelkeséssel vannak eltelve. Törökország összeszedi minden megmaradt haderejét a végső kétségbeesett küzdelemre, mely most kitörni készül. Ázsiában minden harczra képes férfi 18—50 éves kornak, besoroztatnak. Konstantinápolyban a most hadgyakorlatokon levő katonák közt a fiatal szikálatalan ifjak mellett öz emberek is látni. Mindnyájukat egyforma tűz lekesití. Csak látni kell a dühöt tekintet, melyet e katonák Konstantinápoly utcáin átmenő orosz tisztekre vetnek.

Tiflisből jelentik, hogy Mihály orosz hűg viszatér a Kaukaszba, mire Dervis pasa magatartása szolgálattott okot, ki minden követ megmozdít, hogy Batumot bevehetetlenné tegye és a törökök ellenállási képességét ezen vidéken növelje. Zichiedzsi magaslatain ujjabban 8 erődöt és 6 nagy sánczot készítettett. Batum körül egy egész sor új erőd épült, melyek mind a legújabb időből valók. Batumban 28 zászlóalj nizam és 7 tábor redif

elérték a tetőt s a bokrok közül egyenesen a vendéglő elé értek, mely a várom koronázta tulajdonképpeni hegyecsor aljában levő sziklatérre van építve. Megérkezve, a társaságot nagy izgalomban találák, úgy hogy megjelenésük legkisebb feltűnést sem okozott.

A magántanuló kis, daczos lova, az előtt kevésse, hogy a tetőt elérték, egyszerre csak meggondolta magát, s szerencsétlen lovasával hátán, ki göröcsősen kapaszkodott sörényébe visszafordult s azon után, melyen jött, elkezdett lefelé vágatni.

Senki nem birta az ijedős állatot feltartóztatni, néhányan a többi lovagló közt, azonnal elindultak, hogy a szökevényt üldözöbe vegyék. Még nem tudatott, ha sikerülni fog-e elérni őt, a felt mindenki, hogy a tanuló valami komoly bajt talált a érn. A fiatal hölgy, kinek regényes személye volt okozója az egésznek, nagyon halványan nézett ki; Benno igyekezett vigasztalni őt, s azon nem egészen megnyugtató véleményét nyilatvánitá, hogy az ifju beéri egy csekély láb-vagy kar töréssel.

Ekkor vidám kiáltozás hangzott fel az útról s a társaság csakhamar megpillantotta a lovasokat, kik a szökevényt üldözöbe vették volt, s köztöttük Müller urat, ki még most is daczos paripáján ült s csak nagyobb biztonságot kedvéért engedte át vezetését két fiatal urnak, s kik e harapós kis állatot kantaráról fogva huzták felfelé. A felalált ifju fejét nagy erőszakkal kitértette, melyet valamelyik bohóságból tett fel a zajos lovaglás közben elveszített kalap helyébe, a következetesen gondolkodó főre. A hölgyek ezt meglátva elkezdtek tapsolni, a férfiak hurrát kiáltottak és a szöke fűrtös ifju hölgy, azt sugta neki, midőn leszállt lováról, mely egész mérgesen kapkodott utána:

„Győztél Oktavio!”

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

TIZENKETTÓDIK ÓRÁBAN.

ELBESZÉLÉS.
Irta: RICHARD HAGEN KRIGYES.

Hetedik fejezet.

(15-ik folytatás.)

Swen felindulása sem volt csekélyebb. Szíve fuláradt a szerelem és szánalom érzetétől. Térdre omlott a zokogó nő előtt; igyekezett megfogni kezét, kért, rimázkodott, hogy mondja meg neki, ha megsértette-e valamivel.

— Oh ne sirjon! ne sirjon kérem! — kiáltott Swen magánkivül, — e könnyek még borzasztóbbak nekem, mint a meredély szélén látnom kegyedet!

— Hagyjon sirnom! zokogott a szép asszony. Nem tudja, mennyire megkönnyebbítik szívemet e könnyek.

A nő rendre lecsendesült, teste nem remegett többé, de könnyei még mindig folytak, mint egy gátat tört forrás, melyet zárva tartottak.

Swen félve tekintett körül, ha valamely hallgatódzó föl, vizsgálódó szem, nem szentségtelenít-e megjelentet. De átgondalma felesleges volt. Azon oldalról, melyről jöttek, mint elzárt aj-

tó áll a sziklafal, a másik oldalon rögös szétzört szikla darabokkal fedett keskes ösvény vezet sürt bokrok közt felfelé; mögöttük függőlegesen emelkedik több mint kétszáz láb magóra a kemény kőtömeg, melynek legtetjén egy régi várom áll. Ha innét épen felfelé tekint az ember, megpillanthatja, a mint kőronalai a mélyen kék égtől élesen elválva merednek felfelé.

Azon sziklalap, melyen Swen és Durhamnó álltak olyan, mintha utolsó fokát képeznék egy óriás számára készült lépcsőnek, hogy azon éjlen fel a meredek sziklatetőre; arra elég nagy e tércské, hogy egészen biztonságban érezze magát az ember rajta, és mégis oly parányi kicsi, a környezet roppant mérvű szikla-tömegjével összehasonlítva, hogy az ember mintegy függni látszik a levegőben. Elöl és oldalt korlátlanul tekinthet tova a szem.

Közvetlenül alattunk hullámvíz a folyó, az ember azt hiszi, egy követ rádobhat a gödös fedélzetére, mely borzasztó gyorsasággal süvölt keresztül a völgyen, de mivel mérföldeket beláthatni e magosból, úgy tetszik, mintha nem is mozdulna helyéből. Jobbról a mély kanyarulatokban tova hömpölygő folyam menetét kísérheti kintintóknak keresztül a széles térségben, egész a partján fekvő „szent városig”, balról gyönyörrel legel a szem a közelben feltáruló felsegés táján, hol folyó, sziget, part, falu és város, zöld szőlő, hegy s barnás sziklacsoportok bámulatos összehanggal végződnek a legbájosabb képpé, mely a part keretén ül, hatalmas dombhullámokká alakul, míg a láthatár szélén kékes hegyvár képezé a keretet.

S mily esend van itt körülbel!

A zaj, mit a gödös kerekének loocsanása tesz a vízben, nem hat fel ide a magasba. A tulparton egy vadász eltörpült alakja látható. Egy

vadra ló, mely talán a sásosból repült fel e perczen, tisztán látszik a puskaröptől felszállongó kékes füstoszlop — de nem hallani semmit — semmit, csak a bogarak zümmögését a szederj bokrok közt, melyek a szikla hasadékokból mindentütt előtörnek, itt körülünk csak ezt és a solyom vidám kiáltását, mely magasan feleltünk, és még a várom felett is magasan kering a kék színű ürben.

Swen mit sem látott ez egygyő olvadó képből; ő ott térdelt a szép könnyező előtt; egyik kezét kezében tartá, édes szelíd szavakat mondott hozzá, minők az embernek néha csaknem öntudatlanul kiapadhatlanul törnek elő szívéből, ha azt a szerelem és szánalom érzete egész mélyéig felzavarta.

— Igaz, igaz sirjon, sirjon kegyed, mondá Swen, jobb az, sokkal jobb, mint az a néma kin, mely összeszorította tartotta szívét, s szép homlokát a martyr korona töviseivel vérezni. Hisz ma éjlen is semmi jobbat nem tudtam kívánni kegyednek, mint hogysirni tudjon! Igen sirjon, sirjon! és ha eloszlott a sötét felhő, mely szemei elé borult, tekintete ismét felderül és látni fogja, hogy mindenek dacára mennyi gazdagságot rejt magában még is az élet és mily szép ez a világ.

Cornelia ezalatt leemelte szeméről zsebkendőjét. A könyvek elmostak szép arcáról minden szigort és büszkeséget, lágy, szelíd kifejezésű volt az, mint egy gyermek-arc. Szemei kerültek a Swen arcába tekinteni; nem látták az arcot; a távol kódéba merengtek el, mintha ott derangne számára a boldogság hajnala, melyről oldalánál az a hang oly jószerezen beszélt.

— És ha, folytatá Swen és hangja remegett, ha kegyednek egykor jó barátára lesz szükséged, kinek egyetlen öklája az, kegyedet boldognak látni, ki mindent feláldozni, hogy hol-

van. Idegen ügynökök megint 12,000 láz katonát fogadtak fel. A porta és Anglia mindent elkövetnek, hogy Kisásiában nagy haderőt hozhassanak össze. Trapezunt helyőrsége 6000 újonccal növeltetett. A demarkationalis határon felállított török haderő 17 zászlóalj gyalogság, 12 tábor redif, 3000 syriai és mezopotámiai önkéntes, 8 svadron lovas és 40 ágyú.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház május 21-iki ülésében Felolvasást s harmadszor is elfogadtatik a quótáról szóló javaslat, mely hasonló czélből a főrendekhez fog átküldetni.

Ezután br. Simonyi Lajos indokolva az adókezelés tárgyában beadott indítványt. Megemlékezik azon visszasszágokról, mely az adó- és illeték-behajtásánál felforognak s tartózkodik minden részletezettől, mert a részletezés egyfelől hiányos lenne, másfelől pedig a külföld előtt oly helytelenül tüntetnének föl, minők kulturállamban tűrhetlenek. Nem akart a kormányval szemben rosszaságot fejezni ki, csak a kulcsával szemben akart a behajtás könnyítésével enyhítést szerezni. Nálunk az év elején egy adózó sem tudja, hogy mennyi adóval tartozik; szeretik ezért az autonóm közeget okolni, pedig a kereseti adót az adóhivatalok vetik s a késedelem annak dacára itt is észlelhetik. Egyik hivataltól a másikhoz küldetik az adózó, s míg egyiknél teljesíti a fizetést, a másik exekválja. Nem mérnek egyforma mértékkel, s míg egyeseknek halasztásokat adnak, másokon kétszeresen-háromszorosan megveszik az illetéket.

Helytelennek találja, hogy, ha valaki többet fizet, mint tartozik, pénzt nem kapja vissza; hisz rendes kereskedő is visszaadja. E bajokat ő csak rendeltetésnek tulajdonítja. E rendeltetés megváltoztatását reméli az általa javasolt képviselőházi bizottság kiküldetésétől. Enketek — sok példa van rá — nem képesek ily föladat megoldására. Ha a képviselőház e tárgyban a határozatot fölöslegesen tartja, bezonnyítja, hogy az ország legvitálisabb érdekei iránt nincs érdeke. A kiben van szégyenérzet, az nem léphet választói elé a nélkül, hogy az ügy ne tisztázassék. Ajánlja indítványát, mely bizottság kiküldetését sürgeti, mert a kormány nem képes orvosolni e bajt. (Helyeslés balról.)

Szóll Kálmán pénzügyminiszter hosszasanban kíván e tárgyban nyilatkozni, mely nem az ellenzék, hanem mindnyájunk ügye. Köszönettel vette Simonyi nyilatkozatát, hogy nem ápol ezindítványával ellenzéki célzatokat, de végaposztrofájából azt látja, hogy e mondanása nem volt észinte. (Ugy van! jobbról.)

A mi a dolgot magát illeti, nem helyesen jár el az, ki az adókezelésről szólva egy kalap alá vonja az egyenesadók kérdését az illetékek kezelésével. Ő e házban s e házon kívül számtalanszor elismerte, hogy az illetékek kezelésében számtalan hiány nyilatkozik, melyek égető hátrányain mentől hamarabb segíteni szükséges.

De az egyenes adók kezeléséről úgy beszélni nem lehet, sőt mindenkinek, a kinek egyenes adógyűjtel baja volt, be kell vallania, hogy e téren tagadhatatlanul javulás mutatkozik. Első teendő közt sorolta e teendők szabályozását, s ha az általa megteremtett rendszer helyes következményei nem érezhetők még teljes mértékben, ennek oka abban rejlik, hogy a törvény még csak másfél év óta van életbeléptetve s nem működhetik teljes rendben. Utal rá, hogy az egyenes adógyűjtésére bizta; a kivételre nézve meghallgatandóknak jelente az önkormányzati közegeket s az eljárásban mellőzve a bürokratikus homályt, a föllebbezéseken kívül a legteljesebb nyilvánosság ellenőrzését tartotta fenn az adózók javára.

Ez a törvény egyes tárgyaiban revizióra annak idején szorultat ugyan, mert nincs oly törvény, mely erre nem szorult; de alapjában az jó, s csak kivételre, érvényesítésre szorul. Elsorolhatná azokat a kötetre menő rendeleteket, melyeket ő kibocsátott s melyekben az egész kivételre s rendezésre nézve részletes utasítások vannak. Igaz, hogy baj az, hogy az év elején nem tudják az egyének, mennyi az adójuk; emlékeztet e tárgyban kibocsátott utasításaira, melyekből kiderül, hogy míg 1876-ban a kivétel novem-berben fejeztetett be, 1877-ben már augusztusban, 1878-ban be fog fejeztetni júniusban, később még előbb.

Igéri, hogy minden esetben szigorú vizsgálatot tart s esetleg az általa szükségesnek tartott törvényhozási intézkedéseket is kezdeményezni fogja; de a bizottság kiküldetését sem parlamentárisnak, sem cselekvésnek nem tartja. (Helyeslés a közép- és balról.) S egy ily irányban hozott határozatot például nélkül mondhat el mindenki választójának, mert utalhat rá, hogy a bajoktól, melyek otthon észlelhetők, van tudomása ott fűn is a kormány-nak; részben el is követtek minden lehető megszüntetésükre s a többi iránt is orvoslason igyekeznek. (Élénk helyeslés a középben.) Kéri különben Simonyt, a ki benne a jóakaratot elismerte s csak a képmérséget tagadta tőle meg, várja be a jóakarata hatását s akkor tén kiadvásában fog látni — általa különben mindig szerényeknek vallott tehetségeiről is. (Élénk helyeslés a középben.) Simonyi Lajos b. a házszabályokra hivat-

kozva, mondja, hogy a miniszternek nem lett volna joga a javaslat érdemleges vitatásába bele bocsát-kozni. (Zaj. Ellenmondás.)

Szóll Kálmán megjegyzi, hogy csak kötelességet teljesített, midőn a házat e kérdés iránt tájékoztatta. Különben ép a multkor vádolták a mi-att, hogy a parlamentáristmussal azzal sérti meg, hogy az ellenvevényeknek nem felel; most az ellen-kezőt — azt hiszi — még sem igazságos ismét vádolni. (Élénk helyeslés.)

Husz képviselő név szerint szavazást kér. A szavazás eredménye következő: 445 képviselő kö-zül, elnök nem szavazván, igennel, vagyis Simonyi Lajos indítványának tárgyalása mellett szavazott 95, nemmel 158, távol volt 191, s így a javaslat 63 szóval mellőztetett.

Ezután Tisza Kálmán nyilatkozott a keleti kérdésben hozzá intézett interpellációk iránt.

Összesen hat interpelláció az, melyre nem felel, hanem nyilatkozni szándékozik. Az interpellációk legnagyobb részére nézve megadta az adható választ a multkor vita alkalmával; lényegileg most sem mondhat többet, csak Simonyi Ernő egy interpellációjára, mely magyar alatt-valóknak az orosz seregek által való megölésére tett kérdést, nyilatkozhatik most pótlólag; kijelentvén, hogy a legsürgősb és pontosb utánjárás-kból sem derült ki, hogy ily szerencsétlenség történt volna; sőt több egyénre nézve, kik iránt ily gyanu merült föl, abban a szerencsés helyzet-ben volt, hogy értesíthette az illetők rokonait tartozkodásuk helyéről s állapotuk sérthetlenségéről. (Helyeslés.) Ennyit válaszolt most pótló-lag, egyébiránt utal az általa minap elmondottakra s egyébként kéri a válasz tudomásul vételét. (Helyeslés.)

Irányi Dániel arra emlékeztet, hogy a miniszter az április 3-án benyújtott interpellációjára nem felelt 30 nap alatt. Különben interpellációjára a miniszter nyilatkozataiban ne talált választ. Ő azt kérdezte, igaz-e Suvalov azon jegy-zéke, mely szerint Ausztria-Magyarország bele-nyugodott azon előzetes békepontha, hogy a Duna-melleti török várak leromboltassanak; ha ez igaz — ugy Andrássy nem híven örökdi Ausztria-Ma-gyarország érdekei fölött kellőleg. Arra sem felelt, hogy hajlandó-e megsértett érdekeinket Angolor-szággal szövetségben megvédeni Ő tehát nem veszi tudomásul a választ. (Helyeslés a szélső balon.)

Bánhid Béla b. szeretné tudni — san-nak idején interpellálni is fog az iránt — vajjon monarchiánk Reichstadtban nem vállalt-e kötele-zettséget azon irányban, hogy román Bessarabia Oroszországnak átengedessék. Tudomásul veszi a miniszter választát, mert a jelen perczben nem tartja helyesnek a kérdések diskusszióját s mert reméli, hogy Tisza is egyetért vele, csak hogy nem adhat nézetekinek oly leplezetlen kifejezést, mint ő. Különben reméli, hogy a döntő pillanathban Tisza ugyanoly irányban fogja gyako-rolni befolyását, mint ő kívánja s Románia terü-letén megconkritásába bele nyugodni nem fog. (He-lyeslés.)

Szilágyi Dezsd utal arra, hogy a versió közül, melyek Bosnyakországi elfoglalásának mó-dozatára nézve fölmerültek, egyik sem volt képes a monarchia egyik felében sem hivatott tényezők helyeslést kinyerni. A miniszterelnök a legújabb versió iránt, a melyre nézve ő interpellált, hatá-rozott tagadással válaszolt, (Tisza közbeszólt: ugy van!) így hát ő a miniszterelnök feleletét tudomásul veszi. (Helyeslés.)

A kérdés fölvetésén, a ház a miniszterelnök nyilatkozatát tudomásul veszi.

Ezután Horánszky Nándor nyújtotta be az interpellációját, melyben azt kérdezte, mi ok-ból tartatik bizonyos csavargások miatt elfogott Hüb-ner Ede (porosz katonaszökevény) négy hónap óta foga, a nélkül, hogy a kormány a mosonyi alis-pánnak e tárgyban ismételt kérdésére utasítást adott volna.

Tisza arra utal, hogy könnyes nemzetközi kérdés, melyre nézve könnyű elintézés nem fo-rog fenn; az alkotmányos és népjogi szempontok iránt való gondoskodás volt az, mely a kormány által a kiadatást (a katonaságtól való kieszközlés miatt) megtagadhatta; de míg e kérdésben a te-endők folytak, az illető szabadon sem volt bo-csátható. (Helyeslés balról.)

Horánszky bővebb tájékoztatást óhaj, s nem akarja adminisztrationalis állapotainkat oly nyomorult színben tünteti fel, hogy hónapokig tartó késedelem az egyéni szabadságot a végtel-ig sérti. Fog utat módot találni az ügytar-gyalás alá vételére úgy is, ha a válasz tudomásul vétetik is. Ellen a tudomásul vételt. (He-lyeslés balról.)

Tisza: Kálmán Keresetnélküli csavargok-nál az eltoloncozás szokásos. Ennek kellett volna történni; s azt akarta Mosony megye. De minátn kiűnt, hogy az illető katonaszökevény, egyfelől szabadon bocsátása nem volt eszközöl-hető, másfelől ép az egyéni szabadság érdekében volt a dolog megfontolandó s ez hozta magával nálunk is — mint másutt is — a késedelemet. Nem a jogok iránti lelkiismeretlenség, hanem in-kább skrupulózis volt az, a mi a kormányt ve-zette. (Helyeslés.)

A ház a választ tudomásul veszi.

Indokolás

a szab. osztrák nemzeti bankot cselekvőleg illető 80 millió forintnyi államadósság iránt kötéendő egyezményről szóló törvényjavaslathoz.

(A kormány előterjesztése.)

A kormány a mult 1877-ik évben a szab. osztr. nemzeti bankot cselekvőleg illető 80 millió fit államadósság iránti törvényjavaslat betervej-tése alkalmával elmondá azon nehézségeket, melyek e kérdésben a monarchia két törvényhozása és két kormánya közt felmerültek, és hangsulyo-za egyuttal a kérdés fontosságát, kiemelvén külö-nösen azon körülményt, hogy ezen kérdés megol-dása nélkül a monarchia két állama közt függő-levő gazdasági és pénzügyi kérdések végleges rendezését és az ezek iránt kötéendő egyezmények létesítését eszközölhetők nem tartja.

Azóta a képviselőház f. 1878-ik évi mart. 27-én tartott 372-ik ülésében hozott határozatá-va — melyhez a főrendház is hozzájárult, az 1867. XII. t. cz. 19. §-a értelmében a köztársasági költségkehez való járulás arányának tárgyalására kiküldött országos bizottságot oda utasítá, hogy a szóban lévő 80 millió fit adósság tekintetében a monarchia másik államának küldöttségével érint-kezésbe lépjen, és a másik állam által támasztott igényekkel szemben Magyarországnak jogi állás-pontját fenntartván, ezt a másik féllel elfogadtatni törekedjék, és a tárgyalás befejeztével ez ügyben az országgyűléshez jelentést tegyen.

Az országos bizottság ebbeli eljárása azon-ban a kívánt eredményhez nem vezetett.

Miután másrészt a fönemlített mult évi tör-vényjavaslatban foglalt megoldási mód, mely sze-rint azon esetben, ha az e czélra külön kikülden-dő országos küldöttségek jelentése folytán a tör-vényjavaslatban kitűzött 6 havi határidő alatt a kérdést véglegesen megoldó egyenlő tartalomú tör-vények nem jönnék létre, a kérdés eldöntése vá-lasztott bíróságra, még pedig esetleg külföldi bi-rós-gra bízották, keresztül vihetetlennek bizonyult, a kormány azon czélból, hogy a függőben levő pénzügyi és gazdasági kérdések rendezése további késedelmet ne szenvedjen, azon kényszerűséggel állott szemben, más módrol gondoskodni, hogy a 80 millió bankadósság iránti vitás kérdés meg-szüntessék; s ezért oly egyezségre lépett a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával, melynél fogva a létesítendő osztrák-magyar bank évi tiszta jövedelméből az alapsza-bályok 102. cikke értelmében a két államkor-mány javára eső rész a bank szabadalmának tar-tama alatt a többször említett 80 millió frtnyi kölcsön törlesztésére fordítandó, illetőleg ebből évenként leirandó; a bank szabadalmának lejártá után törlesztetlenül fennmaradó összeg törlesztésé-séhez pedig a magyar korona országai akkép já-rulandak, hogy a 80 millió forint adósság tör-lesztetlenül fennmaradó része 30 százaléknak meg-felelő összeget 50 egyenlő évi részletben kamat nélkül fognak a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok részére fizetni.

Az egyezmény beczikkelyezéséről szóló tör-vényjavaslatban világosan és határozottan fenntar-tott azon jogi álláspont, melyet a kormány e kérdésben mindenkor elfogalt, s mely az ország-gyűlés mindkét házában fönemlített határozatában is hangsúlyoztatott; de egyuttal kiemeltetik azon fontos indok is, — mely ennek dacára a kormányt arra bírta, hogy a vitás kérdés megoldására irány-zott törekvések és kísérletek sikertelensége foly-tán. — a kérdés jogi oldalától eltekintve, a fen-nebb körülírt egyezményt elfogadja, mint azon egyedüli eszközt, mely a fennforgó viszonyok közt a gazdasági és pénzügyi kiegyezésnek egyedüli és elutasíthatlan feltételét képezi.

A kormány az országra nézve sokkal káro-sabbnak látta a jelenlegi bizonytalan gazdasági és pénzügyi helyzet meghosszabbítását s a kiegyezés esetleges teljes megkísérülését, mint azon terheket, a melyeket a kötéendő egyezmény az országra ró, s melyeknek elvállalása által egyedül lett lehetsé-gessé a kibontakozás a jelenlegi nyomasztó s va-lóban tarthatatlan helyzetből.

Az egyezmény értelmében ugyanis a ma-gyar korona országai a legközelebbi 10 évben készpénzbeni fizetést nem vállalnak, és csak is oly előnyről mondának le, melyben eddig sem része-sültek és fedezetül azon jövedelmek fölötletnek ki, melyeket a bank a jövő tíz évben fizetne az or-szágnak; a 10 év lejártá után törlesztetlenül fen-maradó összegből Magyarországra eső részének minden kamat nélkül leendő törlesztésére pedig 50 évi, tehát aránylag oly hosszú időszak van ki-kötte, mely az elvállalt teher viselését nagyon könnyíti annál is inkább, mert biztosan fel lehet tenni, hogy a 10 év lejártá utáni időben az or-szág a bankszabadalom engedélyezéséért annyi pénzügyi hasznót bármily társulattól is fog kap-ni, a mennyit az évi törlesztési járadékok ki-tesznek.

A megoldás javasolt módja még azonirány-ban is czélszerű, hogy ezen oly sok bajt okozott kérdést végleg és egyszer-mindenkorra megoldja és ezért a javaslat a kérdésben forgó ügynek tisz-tán csak az osztrák kormányval kötött egyez-mény utján rendezését tartalmazza és az osztrák nemzeti bankkal illetőleg a létesítendő osztrák-magyar bankkal ez iránt semmiféle szerződési vi-szonyba sem bocsátkozik, mi által előzni sikerült, hogy a törvényhozásnak az új bankszabadalom le-

járta után a bankügy rendezésénél e részben tel-jesen szabad keze leend.

Budapest, 1878. május hó 9-én.

A romániai gyapjubehozatal az erdélyi részekbe.

I. Forrás és mennyiség.

Az erdélyi részekbe leginkább Romániából kerül külföldi gyapju, nagyon kevés mennyiség-ben pedig Románián keresztül még Török- és Oroszország szomszédos területeiről. E gyapjut a mi nagy erdélyi juhos gazdáink (Viehvirt) az u. n. mokányok hozzák be, kik főképen Brassó mel-lett az u. n. Hétfaluban (Hosszafalu, Csernátfalu stb.), Bereczkben az ojtói szorosnál és N.-Szében mellett Szelietyén és Pojánán stb. laknak. Ezek az emberek legelőgazdálkodással vándorlásuká-közben egészen az alduai tartományokig kite-rjesztik. Juhnyájukon a gyapjuyírást az említett idegen vidékeken évenként május havában kezdik meg. A saját juhnyájairól nyert gyapju mellé aztán idegen gyapjut is vásárolnak s az összes zsákokba csomagolva szekereken az erdélyi vá-m-sorompókán át ide hozzák hozzák be.

A határszéli vámhivatalok, melyek előtt e gyapjubehozatal történik, mind a brassói ipar-és kereskedelmi kamara területén vannak. Hogy me-kora volt e vámhivatalokon keresztül a gyapjube-hozatal, erre nézve 1872-től 1876-ig a kir. pén-z-ügyminiszterium számvévsége által évenként ki-adott („Kimutatás a magyar korona országaihoz tartozó országok vámhivatalainál nagyobb mennyi-ségben előfordult árukról” czimű) füzetekben talá-lunk adatokat; ellenben a mult 1877. évről a brassai iparkamara adatait használjuk föl.

Ez adatokból a következő táblázatot állíthat-juk egybe:

Gyapju-behozatal:

M. kir. vámhi-vatalnál	1872	1873	1874	1875	1876	1877
	éven	összesen	éven	összesen	éven	összesen
Vulkán	4	1	3	—	—	—
N.-Szében	—	—	—	—	—	—
Dusch	175	138	196	136	31	—
Verestoronny	6638	3877	1982	2122	3468	4676
Briza	59	22	11	7	—	49
Felső-Törösvár	238	126	185	188	145	110
Alsó-Törösvár	315	377	203	181	—	30
Tömös	12839	11351	16395	13380	16509	14183
Hosszafalu (Altschanz)	171	297	353	393	607	465
Bodza	65	160	279	96	161	251
Brassó	—	—	—	—	—	—
Ojtoz	5473	6141	—	—	—	—
Sóosmező	757	426	6167	6908	8795	12668
Kolozsvár	—	—	—	—	—	—
Fölgyes	27	28	65	19	2	240
Csik-Gyimes	9	8	8	5	17	18
Úrvölgy	—	—	—	—	12	2
Almásmező	3	1	—	9	2	1
Összesen:	26773	22954	26384	23447	29749	32693

A gyapju, mely a verestoronny és dusch-i szorosoknál jön be, eladásra N.-Szében és Nagy-Disznónak gyűl össze; ez évenként átlag 4000 métermázsára megy. A többi 23.000 métermázsára Brassóba jut. Tömös és Ojtoz-Sóosmező a főcsa-tornák, melyek a gyapjut Brassóba vezetik.

(Folyt. köv.)

Egy pusztító rovar az erdélyi részli szőlőkben.

Az „Erd. Gazda” a közelebbi napokban két levelet vett s több rendbeli küldeményt; beteg szőlő-levelek küldettek, melyek mind ugyanazon egy betegség által voltak megtámadva.

Alább közöljük nevezett lap nyomán a fen-nebb említett két jelentést s dr. Entz Géza m. kir. egyetemi tanár és dr. Szaniszló Albert kolozs-monostori gazd. intézeti tanár uraknak szakértő véleményeket.

T. gazdasági egyleti választmány! Nagy-Enyeden kertemben levő 15 évesnek mondható ne-bány régi tő szőlő levelein tavaly egyes pontok mutatkoztak, de annyira, mint idén elleppe nem voltak. Idén kerti utam két oldalán végig minden tőt, összesen 45, elleppe e szőlő betegség.

Többekkel közöltem, meghatározni nem tud-ták, küldöttém néhány ily levelet előbb is be-t. gazd. egyt. választmányához juttatás végett, most többet fogok ide különbözőleg fejlődött álla-potban. Kérem szakértőkkel megvizsgáltatni s az eredményt vélem akár magány levélben Nagy-Enyedre, akár az egylet gazdasági közlönye után tudatni.

Kolozsvárt, 1878. május 18.

Tisztelettel lévén,
Török Antal.

Tisztelet szerkesztőség! Folyó évi május hava 14-én érkezvén Kiküldömlékeiről Szászvesszőről ifj. Bedőházi János Kolozsvárra, elmondá nekem, mikép a nevezett helyiségben, a szőlőleveleket egy eddig ismeretlen veszély támadta meg, mely a levélnek felső lapján fekete domborodásban, al-cs lapján homorú mélyedésben tüdőszin veres, sző-rös mohossággal mutatkozik.

Folyó évi májushó 16-án n.-enyedi birtokos Török Antal barátom látogatott meg, ki az előbb írt szőlőlevélbetegséget említette, pár levelet pól-dányképen hozott is (miket ide mellélek). Eddig ismeretlen lévén ezen szőlőlevél-nyavalya, tudni akartam, ha vajon nálunk létezik-e? kimentem a Kőmánevű szőlőhegybe s előbb is a Kővári László ur szőlőt érve, vizsgálni kezdtem s csakha-mar találtam megtámadott leveleket, sőt egész szőlőt; tovább vizsgálva úgy találtam, hogy az érintett nyavalya sorványosan az egész hegyben el van terjedve, az alytól fel a tetőig, leginkább a hazai kövrszőlőn. Vizsgálódásom folytán azon tapasztalásra bukkantam, hogy a legfiatalabb ki-

hajítás már egészen inficialva nőtt ki s így azon kérdés merül fel, vajon a kihajítás után áll elé a nyavalya, vagy a töről származva terjed (mind-ezekből példányokat mellélek.)

Közreműködésemet a további kutatásokra szívesen ajánlom, lévén
Kolozsvárt, 1878. máj. 17-én.

Tisztelettel,
Csulak Dániel.

Becses felszólítása következtében ezennel van szerencsém tudatni, miszerint görösi vizsgálat ut-ján meggyőződtem, hogy a kolozsvári szőlőkben a leveleken ez évben igen nagy számmal előforduló sajátásgos, a levelek felső lapján kiemelkedő, az alsón mélyedést s fehérre vagy rózsaszínű szőrökkel fedett kinövések, melyek a nép előtt „ragya” elnevezés alatt ismeretesek, egy parányi, szabad szemmel nem látható atka (Phytoptus vitis, Landois) szurása által okoztatnak. Egyelőre azt akarom csak még megjegyezni, miszerint ezen at-káknak ez évi szaporodása úgy látszik már be van fejezve s a pusztítás valószínűleg ez évben már véget ért; mindenesetre szükséges leend azonban a szőlős gazdákat arra figyelmeztetni, hogy az összezsugorodó „ragyás” leveleket, mely-lyeken a kinövések szőrei közt rejle-nek az atka parányi petéi, összegyűjt-sék s elégtessék.

Kolozsvárt, 1878. május 21-én.

Dr. Entz Géza,
m. kir. egyet. ny. r. tanár.

Szőlőink betegsége.

Sajátásgos betegség lépett fel a szőlőn Ko-lozsvárt, mely úgy látszik az erdélyi részeken meglehetősen kiterjedésel bír, miután már több helyről érkezett e tekintetben értesítés. A szőlő-századk névelyeke azt mondja, hogy ez még so-hasem fordult elő; míg mások állítják, hogy ők ezt gyermekkoruk óta ismerik. Alkalmasint az utóbbiaknak van inkább igazuk; mert e betegség nem új s valószínűleg hazánkban is többször for-dult az már elő s talán éven minden évben is találhatnánk belőle egy keveset. Most azonban igen szembetűnőleg lépett az fel és mint a gaz-dasági egylet utján értesültem, sokan foglalkoz-na a baj okával és jelentőségével. Én két hely-ről kaptam küldeményt e beteges szőlőkről s ezen kívül a kolozs-monostori gazd. tanítványt szőlőjé-ben is bőven van alkalmam ilyeneket találni.

A betegség jelenségei a leveleken láthatók. Ugyanis a szőlőlevél alsó felületén találunk egyes bemélyedt helyeket, melyek fehér vagy rózsaszínű szőszel vannak fedve; e helyeknek megfelel-őleg a felső felületen kidomborodások észlelhetők melyek vagy rendes zöldszínek, vagy barnavere-sek, vagy feketék. Később ezen elváltozott helyek összefolyának, s ilyenkor a megfelelő helyek fe-lyül többnyire feketék, alól pedig mindig rózsá-színűek; sőt kaphatók egyes olyan példányok is, melyeknek alsófelülete az említett rózsaszínű szőz-szel egész kiterjedésben be van vonva.

Ha ezen szőlőbetegség okait és lényegét ke-ressük: mindenesetre legelőször, ha nem is odi-umra, de mégis valami gombára gondolunk; míg ha az említett szősz górcső alatt vizsgáljuk, azonnal meggyőződhetünk, hogy az nem gomba-fonalokból, hanem elváltozott s fonalakká nyult növényi sejtekből áll, mely a levél szövetéből ké-pződött. Az ok tehát mástermészetű, mert ezen gombának gondolt szősz csak következménye a betegségnek.

A leírt szabad szemmel látható jelenségek legjobban és teljesen megegyeznek egy picizay atka által előidéztetni szokott betegség tünetivel. E picizay atka neve Phytoptus vitis, s erről az u. n. gazdasági állattanokban is van egy pár sorral említés téve. Hogy azonban a jelen esetben teljes bizottsággal állíthassuk, hogy ezen bajt csakugyan a Phytoptus vitis okozza; ahos okvetlen szükséges, hogy ezen atkát s eunek pe-téit az említett szőszben meg is találjuk. Ennek felkéréséreigen sok fáradsággal jár: részint azért, mert ezen atka kicsiny, nevezetesen a nőstény, mely mindig nagyobb a hímnél, mintegy 0,13 mm. hosszú, 0,35 mm. széles; részint pedig azért, mert az állat külseje olyan, hogy ha dögölve ke-rül szemünk elé, egyelőre alig mernők ráfogni, hogy állattal van dolgunk; részint végre a jelen esetben még azért is, mert egyáltalában igen ke-vés számmal mutatkoznak a leveleken. Petékre csak-hamar akadnak, de ezeknek a Phytoptus vitis petéivel való azonososságát egyelőre határozott-sággal fel nem vehetünk; míg végre május 21-én találtam meg először ezen atkát és pedig a legelső példányt épen egy petékkel terhelt élő nyő-szén volt, melyet több e tekintetben érdeklődő-nek be is mutattam. Tudomásom szerint dr. Entz Géza egyetemi tanár urak sikerült en atkát Ko-lozsvárt legelőször megtalálni.

Az általános érdeklődés tárgyát képező szőlő-betegséget tehát a Phytoptus vitis nevű atka okozza; melyről részletesebb leírást közelebbi alkalommal fogok közölni.

Dr. Szaniszló Albert.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. május 25.

A magyar haza legelhagyottabb in-ségre jutott árvája, a hazai ipar érdeké-ben emeljük itt fel ismételtlen kéri szavín-kat e lapok t. olvasóihoz.

